Europos Parlamentas
2024-2029

Užsienio reikalų komitetas

2026/2004(INI)

20.5.2026

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Tarptautinio teisingumo sistemos ir jos institucijų, mechanizmų bei partnerių apsaugos ir stiprinimo ES strategijos link
(2026/2004(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Mounir Satouri

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 11

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Tarptautinio teisingumo sistemos ir jos institucijų, mechanizmų bei partnerių apsaugos ir stiprinimo ES strategijos link

(2026/2004(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 2 straipsnį, 3 straipsnio 5 dalį, 21, 23, 36 ir 37straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 208, 212, 220 ir 221 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Chartiją,

– atsižvelgdamas į Tarptautinę žmogaus teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į 1946 m. vasario 13 d. priimtą Jungtinių Tautų konvenciją dėl privilegijų ir imunitetų,

– atsižvelgdamas į Vienos konvenciją dėl tarptautinių sutarčių teisės,

– atsižvelgdamas į Tarptautinio Teisingumo Teismo statutą,

– atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) Romos statutą,

– atsižvelgdamas į visus JT įsteigtus tarptautinius ad hoc tribunolus ir mišrius ir (arba) tarptautinius teismus,

– atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į Aukų patikos fondą, kurį 2004 m. pagal Romos statuto 79 straipsnį įsteigė TBT Statuto valstybių šalių asamblėja,

– atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 10 d. Tarptautinio baudžiamojo teismo ir Europos Sąjungos bendradarbiavimo ir pagalbos susitarimą[1],

– atsižvelgdamas į savo 2026 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl 2025 m. metinio pranešimo dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje[2],

– atsižvelgdamas į savo 2026 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl 2025 m. metinio pranešimo dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo[3],

[1] OL L 115, 2006 4 28, p. 50, http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/313/oj.
[2] Priimti tekstai, P10_TA(2026)0014.
[3] Priimti tekstai, P10_TA(2026)0012.

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 20 d. Rusijos Federacijos Tyrimų komiteto pradėtą baudžiamąjį procesą prieš TBT pareigūnus, įskaitant Karim Khan, Rosario Salvatore Aitala, Sergio Gerardo Ugalde Godínez ir Tomoko Akane, remiantis tariamu „neteisėtu persekiojimu“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio mėn. Maskvoje priimtus sprendimus in absentia prieš prokurorą ir aštuonis TBT teisėjus, susijusius su byla dėl Vladimiro Putino, įskaitant priemones, nukreiptas prieš Karimą Khaną, Piotrą Józefą Hofmańskį, Tomoko Akane, Rosario Salvatore Aitalą, Reine Alapini-Gansou, Sergio Gerardo Ugalde Godínezą, Haikelą Ben Mahfoudą, Luzą del Carmen Ibáñez Carranzą ir Bertramą Schmittą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 21 d. Rusijos Federacijos vidaus reikalų ministerijos sprendimą įtraukti TBT prokurorą Karimą Khaną į federalinį ieškomų asmenų sąrašą,

– atsižvelgdamas į 1976 m. JAV nacionalinės nepaprastosios padėties aktą (angl. NEA) ir 1977 m. JAV aktą dėl ekonominių galių tarptautinės nepaprastosios padėties atveju (angl. IEEPA),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 6 d. Jungtinių Valstijų prezidento vykdomąjį potvarkį Nr. 14203 (Sankcijų taikymas TBT), priimtą pagal IEEPA ir NEA, kuriuo draudžiama bet kokia materialinė pagalba, rėmimas ar finansinės, materialinės ar techninės paramos teikimas, prekių tiekimas ar paslaugų teikimas į sąrašą įtrauktam asmeniui,

– atsižvelgdamas į JAV valdžios institucijų 2025 m. pagal vykdomąjį potvarkį Nr. 14203 priimtas įgyvendinimo priemones, įskaitant kelis TBT pareigūnų, visų pirma Solomy Balungi Bossą, Luzą del Carmen Ibañez Carranzą, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou, Gochą Lordkipanidze, Erdenebalsuren Damdin, Karimą Khaną, Nazhatą Shameem Khaną, Mame Mandiaye Niang, Beti Hohler, Nicolas Guillou ir Kimberly Prost, įtraukimo į sąrašą etapus – 2025 m. vasario 6 d., birželio 5 d., rugpjūčio 20 d. ir gruodžio 18 d. –, įskaitant turto įšaldymą, draudimus keliauti ir galimybės naudotis finansinėmis ir skaitmeninėmis paslaugomis apribojimus,

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 9 d. ir rugsėjo 4 d. JAV vyriausybės priimtas prievartos priemones, darančias poveikį Jungtinių Tautų įgaliojimus turintiems asmenims, įskaitant specialiąją pranešėją žmogaus teisių padėties nuo 1967 m. okupuotose Palestinos teritorijose klausimais Francescą Albanese, taip pat su TBT bendradarbiaujančioms organizacijoms, įskaitant „Al-Haq“, Al Mezan žmogaus teisių centrą ir Palestinos žmogaus teisių centrą,

– atsižvelgdamas į JAV apygardos teismo teisėjo Richardo Leono pirminį uždraudimą Kolumbijos apygardai 2026 m. gegužės 13 d. sustabdyti sankcijas Francescai Albanese,

– atsižvelgdamas į 1996 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2271/96, saugantį nuo trečiosios šalies priimtų teisės aktų eksteritorialaus taikymo poveikio ir tuo grindžiamų ar iš to kylančių veiksmų[4], su pakeitimais,

– atsižvelgdamas į tai, kad 2022 m. Eurojuste sukurta Sunkiausių tarptautinių nusikaltimų įrodymų duomenų bazė (CICED), o 2023 m. liepos mėn. – Tarptautinis baudžiamojo

[4] OL L 309, 1996 11 29, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj.

persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą centras (ICPA),

– atsižvelgdamas į 2011 m. kovo 21 d. Tarybos sprendimą 2011/168/BUSP dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2003/444/BUSP[5],

– atsižvelgdamas į 2011 m. liepos 12 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą veiksmų planą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su 2011 m. kovo 21 d. Tarybos sprendimu 2011/168/BUSP dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2003/444/BUSP[6],

– atsižvelgdamas į 2015 m. lapkričio 16 d. Tarybos išvadas dėl ES paramos pereinamojo laikotarpio teisingumui,

– atsižvelgdamas į 2004 m. birželio mėn. priimtas ir 2008 m. atnaujintas ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų ir į savo 2023 m. kovo 16 d. rezoliuciją dėl ES gairių dėl žmogaus teisių gynėjų[7],

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 25 d. Ukrainos ir Europos Tarybos susitarimą dėl Specialiojo tribunolo dėl agresijos nusikaltimo prieš Ukrainą įsteigimo, įskaitant Specialiojo tribunolo statutą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. sausio 27 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose 2025 m.,

– atsižvelgdamas į 2026 m. sausio 30 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose 2026 m.,

– atsižvelgdamas į 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje, kuris pratęstas iki 2027 m.,

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „ES pilietinės visuomenės strategija“ (COM(2025)0790),

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 12 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Europos demokratijos skydas. Stiprių ir atsparių demokratinių valstybių įgalėjimas“ (JOIN(2025)0791),

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 5 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Europos Sąjungos tarptautinė skaitmeninė strategija“ (JOIN(2025)0140),

– atsižvelgdamas į Tarptautinės kriminalinės policijos organizacijos (ICPO-Interpol) konstituciją, ypač į jos 2 straipsnį, kuriame reikalaujama, kad organizacija veiktų vadovaudamasi Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos dvasia,

– atsižvelgdamas į ES vizų kodeksą ir vadovą,

---

[5] OL L 76, 2011 3 22, p. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/168/oj.
[6] OL L 76, 2011 3 22, p. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/168/oj.
[7] OL C, C/2023/409, 2023 11 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj.

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2026),

A. kadangi ES įsipareigojimas remti tarptautinį teisingumą yra įtvirtintas jos išorės veiksmų politikoje, kuria siekiama puoselėti žmogaus teises ir teisinę valstybę; kadangi pagrindiniai veiksmai apima TBT finansavimą ir gynybą taikant esamas teisines priemones, su atskaitomybe susijusių veiksmų finansavimą pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“, pereinamojo laikotarpio teisingumo stiprinimą, pagalbos teikimą tyrimams ir žalos atlyginimui aukoms, paramą Eurojustui ir JT remiamiems tyrimo mechanizmams, partnerystę su pilietinės visuomenės organizacijomis ir teisminio bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis šalimis stiprinimą; kadangi Blokavimo statuto reglamentas[8] yra teisinė priemonė, kuri gali būti naudojama siekiant apsaugoti suinteresuotuosius subjektus nuo užsienio sankcijų eksteritorialaus poveikio;

B. kadangi pagal ES sutarties 3 ir 21 straipsnius reikalaujama, kad ES vidaus ir išorės veiksmai būtų nuoseklūs; kadangi nesugebėjimas remti tarptautinių teisingumo mechanizmų ir laikytis tarptautinių įsipareigojimų pakenktų ES išorės veiksmų patikimumui;

C. kadangi parama TBT ir tinklų kūrimas siekiant propaguoti Romos statuto visuotinumą ir vientisumą yra konkretus 2020–2027 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų plano veiksmas;

D. kadangi TBT, kaip paskutinės instancijos teismas, yra visiškai integruotas į visų Romos statuto šalių teismų sistemą;

E. kadangi šalių, kurios nėra Romos statuto šalys, taikomos prievartos priemonės yra nukreiptos prieš asmenis, įskaitant ES piliečius, ir subjektus, dirbančius tarptautinių atskaitomybės mechanizmų srityje, pvz., TBT teisėjus ir prokurorus, JT įgaliojimus turinčius asmenis ir pilietinės visuomenės organizacijas; kadangi tokios priemonės kelia grėsmę atskaitomybės procesams ir jurisdikcinei nepriklausomybei ir daro eksteritorialų poveikį ES;

F. kadangi tokios prievartos priemonės yra neteisėtos ir kelia didelę grėsmę ES ir valstybių narių suverenitetui;

G. kadangi kai kurioms tarptautinius nusikaltimus dokumentuojančioms pilietinės visuomenės organizacijoms taikomos prievartos priemonės dėl jų bendradarbiavimo su TBT arba nevyriausybinėmis organizacijomis, bendradarbiaujančiomis su TBT arba JT įgaliojimus turinčiais subjektais;

H. kadangi tokios prievartos priemonės kenkia jų gebėjimui rinkti, saugoti ir perduoti įrodymus ir taip kelia pavojų atskaitomybės procesams ir nukentėjusiųjų teisėms;

[8] 1996 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2271/96 saugantis nuo trečiosios šalies priimtų teisės aktų eksteritorialaus taikymo poveikio ir tuo grindžiamų ar iš to kylančių veiksmų (OL L 309, 1996 11 29, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj).

I. kadangi bankams, draudikams ir mokėjimo paslaugų teikėjams kyla baudų ir išstūmimo iš rinkų rizika, jei jie palaiko arba užmezga santykius su TBT arba subjektais ir asmenimis, įtrauktais į sąrašus pagal tokias prievartos priemones; kadangi dėl to privatūs veiklos vykdytojai dažnai per daug laikosi reikalavimų, kad sumažintų jiems kylančią riziką; kadangi perteklinis reikalavimų laikymasis ir eksteritorialus poveikis pasireiškia esminių paslaugų asmenims ir organizacijoms teikimo sutrikimu;

J. kadangi tokių priemonių eksteritorialų poveikį didina struktūrinė pasaulinių, finansinių, skaitmeninių ir technologinių sistemų priklausomybė nuo ne ES infrastruktūros;

K. kadangi būtina skubiai sušvelninti šį poveikį, nes dėl jo silpnėja tyrimai, liudytojų apsauga ir įrodymų rinkimas bei išsaugojimas, atsiranda atgrasomasis poveikis, įskaitant savicenzūrą, ir silpnėja bendradarbiavimas su atskaitomybės mechanizmais;

L. kadangi reikėtų įvertinti platų esamų ES paramos tarptautiniam teisingumui priemonių kompleksą, kad būtų galima nustatyti veiksmingumo spragas, pvz., tai, kad nėra specialios išsamios ES strategijos;

M. kadangi savo 2026 m. sausio 21 d. rezoliucijoje dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir ES politikos šioje srityje (2025 m. metinė ataskaita) Parlamentas dar kartą patvirtino, kad visapusiškai remia TBT, kaip esminį tarptautinės teisingumo sistemos ramstį, pabrėžė, kad jo nepriklausomumas ir nešališkumas turi būti apsaugoti nuo politinio spaudimo ir prievartos priemonių, paragino visapusiškai bendradarbiauti su TBT ir pabrėžė esminį pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį;

N. kadangi tarptautinės atskaitomybės pastangos, įskaitant ICPA ir CICED įsteigimą Eurojuste, rodo koordinuotų atsakomųjų veiksmų veiksmingumą stiprinant tarptautinius teisingumo mechanizmus;

O. kadangi Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2271/96 su pakeitimais buvo priimtas siekiant apsaugoti ES esančius fizinius ir juridinius asmenis nuo ES nepriklausančių šalių teisės aktų eksteritorialaus taikymo;

P. kadangi Parlamentas ne kartą ragino Komisiją aktyvuoti ES blokavimo statutą, kad būtų apsaugotas TBT;

Q. kadangi Tarybos reglamento (EB) Nr. 2271/96 priedas nebuvo atnaujintas, kad atspindėtų naujausius pokyčius;

R. kadangi Blokavimo statuto aktyvavimas reikštų ES gebėjimą išsaugoti savo teisinės tvarkos vientisumą, jį apsaugant nuo priemonių, kurių ėmėsi ES nepriklausančios šalys, eksteritorialaus poveikio, ir išsaugoti ES suverenitetą; kadangi Statuto aktyvavimas taip pat būtų galingas ES paramos tarptautiniam teisingumui, jo vykdytojams ir partneriams simbolis, o ES ekonominės veiklos vykdytojams būtų suteikta didelė parama jiems pateikiant aiškias gaires; kadangi nuolatinė ryžto aktyvuoti stoka gali būti laikoma galimu ES įsipareigojimo pagal jos bendradarbiavimo susitarimą su TBT pažeidimu;

ES strategijos, skirtos tarptautinei teisingumo sistemai stiprinti ir Europos suverenumui apsaugoti, kūrimas

1. primena, kad tarptautinės baudžiamosios teisenos apsaugos ir vykdymo užtikrinimas imantis tiek gynybinių, tiek pozityvių veiksmų yra aiškūs ES užsienio politikos tikslai;

2. pažymi, kad ES parengė svarbias teisines, diplomatines, veiklos ir finansines priemones tarptautinei teisingumo struktūrai, JT remiamiems tyrimo mechanizmams, Europos Tarybos ir JT remiamiems specialiesiems tribunolams, teisminio bendradarbiavimo iniciatyvoms ir TBT remti;

3. griežtai smerkia visas vienašales užsienio prievartos priemones, taikomas arba grasinamas taikyti tarptautinėms daugiašalėms teisminėms institucijoms ir JT įgaliojimus turintiems subjektams, taip pat su jais bendradarbiaujančioms žmogaus teisių organizacijoms;

4. mano, kad tokios priemonės ir jų eksteritorialus taikymas yra neteisėti ir reiškia kišimąsi, keliantį grėsmę Europos suverenumui, ir atskleidė dideles ES gebėjimo apsaugoti tarptautinio teisingumo srities suinteresuotuosius subjektus ir ginti ES savarankiškumą spragas ir trūkumus;

5. ragina ES imtis diplomatinių ir teisinių veiksmų, kuriais būtų siekiama panaikinti visas vienašales užsienio prievartos priemones;

6. ragina išsamiai įvertinti esamas ES priemones, kuriomis remiamas tarptautinis teisingumas, siekiant nustatyti ir pašalinti spragas, pvz., specialios išsamios ES strategijos nebuvimą, suinteresuotųjų subjektų, kuriems taikomos sankcijos, apsaugos mechanizmų stoką, nepakankamą reglamentavimo aiškumą ir veiklos apsaugos priemones, kad privatūs veiklos vykdytojai pernelyg nesilaikytų reikalavimų, ir ribotą finansinį nuspėjamumą tarptautiniams atskaitomybės subjektams;

7. ragina Komisiją ir Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai, bendradarbiaujant su Parlamentu, pasiūlyti išsamią ES strateginę programą, kuria būtų siekiama gerbti, apsaugoti ir stiprinti tarptautinę teisingumo sistemą ir jos institucijas, mechanizmus ir partnerius nuo vienašalių užsienio prievartos priemonių ir kitų formų kišimosi; reikalauja, kad rengiant tokią strategiją būtų plačiai konsultuojamasi su pilietinės visuomenės organizacijomis;

8. ragina Komisiją priimti į strateginę programą integruotą veiksmų planą, kuriuo būtų sprendžiamos visos problemos, kylančios dėl vienašalių užsienio prievartos priemonių eksteritorialaus taikymo, sudaromos sąlygos subjektams ir asmenims, kuriems taikomos sankcijos, išlaikyti prieigą prie IT paslaugų teikėjų, banko sąskaitų, draudimo ir sveikatos draudimo ir mažinama suskaidytos nacionalinės politikos ir išorės priklausomybės rizika; pabrėžia, kad reikia stiprinti tarpžinybinį bendradarbiavimą siekiant nuoseklaus ES atsako šioje srityje;

9. primygtinai ragina Komisiją aktyvuoti ES blokavimo statutą kaip esminę ir neatidėliotiną priemonę siekiant kovoti su užsienio vienašalių prievartos priemonių eksteritorialiu poveikiu;

Pagarba tarptautinėms teisingumo institucijoms ir mechanizmams, jų apsauga ir stiprinimas

10. ragina Komisiją ir valstybes nares spręsti nepakankamo Romos statuto įgyvendinimo šalies viduje problemą;

11. primygtinai ragina Vengrijos vyriausybę prioritetine tvarka atšaukti savo pasitraukimą iš Romos statuto;

12. dar kartą patvirtina, kad Romos statutas yra labai svarbus TBT, ir ragina Europos Vadovų Tarybą siekti, kad jis būtų aiškiai įtrauktas į ES *acquis*;

13. apgailestauja dėl to, kad ES nepriklausančių šalių prievartos priemonės ir tikėtina tokių priemonių grėsmė tarptautinio teisingumo subjektams lemia tai, kad instituciniai ir žmogiškieji ištekliai nukreipiami nuo pagrindinio darbo, susijusio su tyrimais, baudžiamuoju persekiojimu, liudytojų ir aukų apsauga ir dokumentavimu, sukeliamas atgrasomasis poveikis, įskaitant institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų savicenzūrą, ir pavojus globos grandinei, įrodymų, surinktų siekiant juos naudoti procesuose, vientisumui ir priimtinumui;

14. palankiai vertina tarptautinę atskaitomybės praktiką, pvz., Eurojusto ryšių palaikymo prokurorų sistemą ir CICED; ragina tokias priemones plačiau taikyti visame pasaulyje;

15. ragina Komisiją pasiūlyti atnaujinti Europolo įgaliojimus, kad TBT arešto orderiai būtų automatiškai perduodami vykdančiajai valstybei ir jos vykdomi; ragina suderinti Europolo imuniteto sistemą su Romos statuto 27 straipsniu;

16. dar kartą patvirtina esminį JT vaidmenį siekiant tarptautinės atskaitomybės; ragina ES ir valstybes nares stiprinti savo paramą tarptautinėms baudžiamosioms jurisdikcijoms ir JT sukurtiems tyrimo mechanizmams;

Visų suinteresuotųjų subjektų, dirbančių atskaitomybės ir teisingumo srityje, gerbimas, apsauga ir rėmimas

17. pripažįsta, kad pilietinės visuomenės organizacijos atlieka pagrindinį vaidmenį dokumentuojant ir renkant tarptautinių nusikaltimų įrodymus, teikiant teisines ekspertines žinias ir paramą aukoms, taip pat platesniu mastu stebint ir propaguojant tarptautinį teisingumą;

18. apgailestauja dėl to, kad suinteresuotieji subjektai, kuriems taikomos užsienio prievartos priemonės už jų darbą atskaitomybės srityje, kasdieniame gyvenime susiduria su griežtais apribojimais, įskaitant galimybių naudotis banko paslaugomis ir finansiniais sandoriais, draudimo apsauga, skaitmeninėmis sąskaitomis ir judumu trūkumą;

19. pabrėžia, kad tokios organizacijos ir asmenys, įskaitant ES piliečius, turi būti veiksmingai apsaugoti nuo tokių prievartos priemonių eksteritorialaus poveikio; ragina Komisiją mažinti struktūrinį pažeidžiamumą plėtojant nepriklausomą Europos finansų ir skaitmeninę infrastruktūrą, įskaitant nepriklausomą Europos mokėjimų sistemą;

20. ragina ES viešai remti pilietinės visuomenės organizacijas ir institucijas, kurioms taikomos tokios prievartos priemonės, kad jos galėtų tęsti savo darbą; ragina ES ir valstybes nares supaprastinti vizų išdavimo procedūras TBT liudytojams ir žmogaus teisių gynėjams, dirbantiems atskaitomybės srityje, be kita ko, paspartinant prašymų

nagrinėjimą ir išduodant tiek Šengeno vizas, tiek nacionalines vizas, kaip numatyta Vizų kodekse ir vadove;

21. nepritaria tam, kad vienašalių prievartos priemonių eksteritoriali aprėptis dažnai didėja dėl pernelyg didelio privačių subjektų, veikiančių tik ES arba pasauliniu mastu integruotoje finansų ir technologijų infrastruktūroje, reikalavimų laikymosi;

22. ragina Komisiją sumažinti teisinį netikrumą, su kuriuo susiduria privatūs subjektai dėl užsienio prievartos priemonių, priimant ES gaires, skirtas pernelyg didelio reikalavimų laikymosi problemai spręsti, ir numatant apsaugos mechanizmus;

°

° °

23. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Šiuolaikinė tarptautinė tvarka nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos, t. y. 1945 m. priėmus Jungtinių Tautų Chartiją, oficialiai grindžiama teise, o ne jėga. Šis istorinis pokytis, kurį paskatino Jungtinės Amerikos Valstijos, lėmė Jungtinių Tautų ir tarptautinių teisingumo struktūrų susiformavimą, taip pat pačios Europos Sąjungos kūrimą. Šie įvykiai buvo tarpusavyje susiję ir grindžiami daugiašališkumu ir tarptautine teise, siekiant užtikrinti, kad daugiau niekada nepasikartotų tai, ką teko patirti žmonijai.

Nuo to laiko tarptautinė teisė, žinoma, taikoma nevienodai ir dažnai jos nepaisoma. Tačiau dėl to iki šiol niekas nedžiūgavo. Dabar viskas pasikeitė, visų pirma dėl to, kad visame pasaulyje sustiprėjo nacionalinis populistinis judėjimas: atvirai puolami teisinės valstybės principai ir tarptautinis teisingumas. Šie išpuoliai atspindi ideologiją, nukreiptą prieš žmogaus teisių visuotinumą, ir nebėra vien tik diktatūrų reiškinys.

Kai kalbame apie tarptautinį teisingumą, prisiminkime, su kuo jis yra siejamas. Jis siejamas su karo nusikaltimais, nusikaltimais žmoniškumui, genocidu ir agresijos nusikaltimu. Dabartiniame mūsų istorijos kontekste TBT tiria Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, pažeidimus, susijusius su JAV buvimu Afganistane, ir Izraelio Gazoje įvykdytą genocidą, todėl Rusija ir JAV taiko sankcijas TBT pareigūnams ir teisėjams, JT specialiesiems pranešėjams ir NVO, padedančioms dokumentuoti šiuos įvykius.

ES atsakomybė apsaugoti tarptautinę teisingumo sistemą sprendžiant mūsų laikų uždavinius lems mūsų ateitį. Europos Sąjungos suverenumui vykdant užsienio politiką žmogaus teisių srityje iš tiesų vis didesnę grėsmę kelia vienašalės užsienio prievartos priemonės (taikomos arba grasinamos taikyti), nukreiptos prieš tarptautines teismines institucijas, taip pat su jomis bendradarbiaujančius asmenis ir organizacijas. Tokios priemonės daro tiesioginį poveikį subjektams, bendradarbiaujantiems su teisminėmis institucijomis, pavyzdžiui, Tarptautiniu baudžiamuoju teismu, be kita ko, Europoje, dėl to uždaromos banko sąskaitos, trūksta prieigos prie finansinių grandinių ir į sąrašą įtraukti asmenys netenka pagrindinių IT ir draudimo paslaugų. Visų pirma, šios priemonės, kuriomis sudaromos sąlygos nebaudžiamumui, yra aukų įžeidimas. Jos kelia pavojų tyrimams ir įrodymų išsaugojimui, taip pat grėsmę šioje srityje veikiančioms pilietinės visuomenės organizacijoms ir JT mechanizmams. Pasekmės yra daugialypės. Kenkiama žmogaus teisių gynėjų darbo aplinkai, valstybių narių teismų nepriklausomumui ir teisinei valstybei, taip pat atskleidžiamas struktūrinis Europos Sąjungos finansinės ir technologinės infrastruktūros pažeidžiamumas. Sukuriamas netikrumas ekonominės veiklos vykdytojams visoje ES ir akivaizdžiai pažeidžiama ES autonomija.

Pranešime raginama parengti išsamią ES tarptautinio teisingumo sistemos ir jos institucijų, mechanizmų bei partnerių apsaugos ir stiprinimo strategiją. Jame dar kartą patvirtinamas Europos Sąjungos įsipareigojimas laikytis Romos statuto, žmogaus teisių teisės ir atsakomybės už žiaurius nusikaltimus, taip pat raginama imtis skubių priemonių Europos suinteresuotiesiems subjektams apsaugoti stiprinant Sąjungos teisinį, finansinį ir technologinį suverenumą. Pranešime pabrėžiama, kad reikia apsaugoti privačius veiklos vykdytojus, pilietinės visuomenės organizacijas, žmogaus teisių gynėjus ir visus asmenis, bendradarbiaujančius su tarptautiniais teisingumo mechanizmais, nuo neteisėtos išorės prievartos ir pernelyg didelio reikalavimų laikymosi praktikos. Jame taip pat raginama ES visapusiškai ir nuosekliai bendradarbiauti su Tarptautiniu baudžiamuoju teismu, skubiai

aktyvuoti ES blokavimo statutą ir plėtoti atsparias Europos infrastruktūras, įskaitant suverenias mokėjimo ir skaitmenines sistemas, galinčias apsaugoti europiečius ir išsaugoti tarptautinės teisinės tvarkos vientisumą.